

Kaşkaderya Kızlarının Öyküsü

Halime TOROS

Bir varmış bir yokmuş; dünyanın doğu kısmında Sır Derya ve Amu Derya nehirlerinin arasındaki topraklarda; giysileri atlastan, saçları sırmadan kızlar yaşamış. Güzel başlarını çiçekli, pullu döppiler süslemiş.

Burada zaman denen şey, kızların saçları gibi sonsuz ve bölünmez şekilde akar gidirmiş. Zaman öylesine genişmiş ki, hiç kimse yapmakta olduğu şey bitsin diye acele etmez, koşuşturarak yürümez, yarının işini bugünden yapmaya kalkışmazmış. Her şeyi yapmaya yeterince zamanları varmış çünkü.

Bir gün Yenişehir İstasyonu'ndan, gelen ve gelmeyen bütün trenlerden, kirli ya da temiz vagonlardan içi sıkılan kadının yolu Kaşkaderya Bölgesi'ne düşmüş. Dişleri altından, mendilleri ipekten kızların salındığını görmüş Şehr-i Sebz'in sokaklarında. Kışlakların güneşte kavrulmuş oğlanları da, çekirdek çitleyerek kızların peşi sıra yürüyorlar... Eski fotoğraflara, siyah-beyaz filmlere bakar gibi bakmış kadın onlara.

Mademki yıllar yılı gelsin diye beklenendir, bakabilir tabi her şekilde.

Onlarsa boynunda fotoğraf makinesiyle dolaşan turistlerin yüzündeki bu ifadeye alışkın oldukları için, bir turiste bakar gibi bakmışlar sadece.

Nereye giderse gitsin, turist görmemiş bir yüzle karşılaşamayacak olmanın haval kırıklığıyla, sıradan bir turist imgesine teslim etmiş kendini. Zaten ayakları da onu turistik eşyalar satan tezgâhların başına getirmiş.

Turist işte, her şeye dokunur böyle. Her yerde izini bırakır. Her nesneye hayran bir bakış düşürür. Her şeyin fotoğrafını çeker. Dünyanın bütün saklı hazineleri hediyelik eşya olmuş, önlerine serilmiştir. Para birimleri, döviz kurlarıyla karışmış kafalarıyla neyi ne kadara aldıklarını çok da anlamadan, incik boncukları telaşla avuçlayarak doldururlar çantalarına. Birkaç parça hediyelik eşya satmak için şekilden şekle giren kadın ve erkeklerin yüzündeki arsız ifade, turistlerin bir şehre yaptığı kötülüğü anlatır.

Elden ele geçen para şehirleri de, insanları da değiştirecektir. Turistler topu

topu birkaç saatliğine uğradıkları bir şehirde; farklı, tuhaf, alışılmadık şeyler yaşasınlar diye erkekler geleneksel giysilere bürünürler, kadınlar hediyelik eşyalar örerler, unutulmuş tarihî eserler de yeniden fark edilmenin tadını çıkarırlar.

Dünyayı titreten Timur'un doğduğu şehirde, ondan kalan tek eser olan Ak Saray'ın kalıntıları da öyle. Başını bekleyen devasa Timur heykeliyle, önünde fotoğraf çektirilen bir fondan başka bir şey değil artık.

Tur otobüslerinin arasından, okul gezisi yapan öğrencilerin içinden, sırtlarında çapanlarıyla kışlaklardan Şehr-i Sebze alışverişe gelenlerin yanından geçerek meydana doğru yürümeye başlamış kadın; peşinde “madam!, madam!” diye seslenen çocuklarla birlikte. Onun şehrinde de köylüler böyle kat kat giyinip sonra da “şehir pek sıcak” derlermiş. Çapanlarının içinde buram buram terleyen köylüler, öylece durmuş, kendilerini bir yerlerden tanıyormuş gibi bakan kadına “hello” demişler ayıp olmasın diye.

Duruşunu hiç bozmadan halkının şükranlarını ve dualarını kabul eden Timur'un ayaklarının dibine çiçek buketleri bırakarak mutlu bir evlilikleri olsun diye dua edecek gelinler ve damatlar, ağır ve saygılı adımlarla basamakları adımlıyorlar. Sonra da İsrail'in borusuna benzeyen “karnay-surnay” çalgısının eşliğinde arabalarına binip, yerlerini yeni gelin ve damatlara bırakıyorlar.

Kadın, uzunca bir zaman heykelin dibinde oyalandıktan sonra, Ak Saray'a doğru yürüyor. Sarayın ön yüzeyindeki süslemeleri zaman alıp götürmüş. Emir Timur'un kim bilir hangi uzak ülkelerden önüne katıp da getirdiği taş ustalarının elinde yükselen bu sarayın üzerine çıkmak, şehre buradan bir kuşun bakışlarıyla bakmak istiyor. Kuleye çıkan merdivenlerin önünde, üzerine koca bir asma kilit takılmış demir kapıyı açtırmalı. Birazcık bahşiş verse, böyle kapıların hemen açılacağını biliyor zaten. Çantasına davranıyor her kapıyı açan şeyi çıkarmak üzere. Şapkası başına büyük gelen gencecik bir polis; telaşlı bir el hareketiyle durduruyor kadını. Kulenin tadilatta olduğunu söylüyor.

Onca yolu tepip kapısına gelmiş olduğun bir sarayın kapıları açılmalı oysa. Attığın her adım buna değer çünkü. Ak Saray'a varmayı kendine iş edinmişsin; tutup yollara düşmüşsün, midenin hiç alışık olmadığı yemekleri yemişsin sırf bunun hatırına.

Ama saray bir düşman kalesi gibi dikiliyor; ne sözcüklerin ne de paranın açabileceği kilitli kapısıyla.

Bunun Kaşkaderya kızları saraya girmesin diye alınan bir önlem olduğunu, müzenin yaşlı bekçisi anlatacak sana. Gezip tozduğu, birlikte hayaller kurduğu çocuk ne olmuşsa olmuş, sevdiği kızdan vazgeçmiş olduğu için sen kilitli bir kapının

önünde kalakalmışsın. Kızın adı Melike'ymiş; melikeler kadar güzelmiş hem de.

Ama bir kız ne kadar hünerli, ne kadar güzel olursa olsun, adı çıktı mı bir kez, buralarda kimse ona dönüp de bakmaz diyor bekçi. Yoksa aşk dediğinin acısı kaç gün sürer ki!

Oğlanın düğün gününde, sanki bu düğüne gidecekmiş gibi Melike de süslenmiş uzun uzun. Anası yüzüne bakmaya kıyamamış güzelliğinden. Darısı güzel kızına, tez zamanda inşallah, diye dualar etmiş.

Ne tuhaf şey, sevdiği çocuk damat olmuş, kolunda bir gelin, Timur'un ayaklarının dibine gelmiş. Dişleri altın, arsız bir Kaşkaderya kızı onu hikâyesinden etmiş.

Gelinle damat eğilip çiçek buketlerini bırakmışlar heykele, ellerini dua için kaldırmışlarken, Ak Saray'ın tepesinden beyaz bir güvercin uçmuş.

Sonra da kan revan içinde gelip avuçlarına konmuş.

O günden sonra terk edilen Kaşkaderya kızları, kendilerini Ak Saray'ın tepesinden bırakmayı adet edinmişler. O gün bugündür sarayın kapıları bir daha hiç açılmamış.

Adın çıkacağına canın çıksın dememişler boşuna; zamandan başka kimin gücü yeter ki tersine çevirmeye?

Kaşkaderya'nın hem saçı, hem gözü kara kızlarını kendi zamanlarında, kendi kaderlerine terk edip yola devam etmeli öyleyse. Belki bir gün zaman, sonsuz ve bölünmez akışından vazgeçer de, kızlar saçlarını uzatmaz olur. Dişleri altından, mendilleri ipekten, terlikleri boncuktan kızlar Şehr-i Sebz'in sokaklarında salınmaz olur. Belki kızların adı beş paralık olmaz da, dillere destan olur. Belki bu adlar unutulur da, çocuklara yeni adlar konur. Ne Melike'nin adı kalır, ne adının çağrıştırdıkları. Aaa, ne tuhaf bir isim, hiç duymamıştım, anlamı ne diye sorulur.

Ak Saray'ın merdivenlerine ak kızlar doluşur o zaman. Çok eskiden buraya bir turist kadın gelmiş de, sarayın kapısı kilitli diye bir çocuk gibi ağlamış diye eğlenirler aralarında. Dünyanın ahvali bu işte, bir hikâyenin peşinde yollara düşmüşken, bir de bakmışsın ergen kızların diline düşmüşsün. O yüzden Ak Saray'ın kilitli kapısının önünde bir suretin, ağlar durur o günden beri. Sırf Kaşkaderya'nın kızları eğlenirler diye.